

ТРУМАН КИДАЄ ВИЗОВ СВІТОВОМУ КОМУНІЗМОВІ ЯК „ФАЛЬШИВІЙ ФІЛОСОФІЇ”

„Сьогоднішній день є ознакою не тільки початку нової адміністрації, але й епохи, яка буде виповнена подіями, можливе, що рішальними, для нас і для світу” — сказав Гері С. Труман, 32-й президент Злучених Держав на початку своєї інавгураційної промови в четвер 20. січня у Вашингтоні.

ЗМІСТ ІНАВГУРАЦІЙНОЇ ПРОМОВИ ПРЕЗИДЕНТА ТРУМАНА.

(Повний текст промови поміщений на сторінці 2 цього часопису)

Промовляючи чистим голосом і роблячи короткі зупинки після деяких висловів, президент Гері С. Труман заявив на вступі, що приймач з покоем почесної, якою наділив його нарід Злучених Держав і що сповнить усе, що потрібно для добра населення і для миру світу. Головною частиною промови присвятив президент на заповіді безупинної боротьби проти комунізму, який він назвав „фальшивою філософією”. На його думку, „комунізм опирається на вірі, що людина є така слаба й недостатньо винувата, що вона не в змозі самостійно правити сама собою і тому їй треба піддатися волі сильніших мовців”.

Комунізм, який Труман під арешт без законної підстави, під кару без суду і під примусову роботу так, як би вона була реченою, над якою держава має власність. Комунізм постановляє, які інформації має людина діставати, яке мистецтво вона має плекати, за якими провідниками вона має йти і які думки вона має думати”. Проти такої філософії треба поставити демократію, на підставі якої людина сама має про себе думати і доходити до свого щастя. Тому, що комунізм поновлює людину і світ, вільні нації й країни мусять знайти спосіб втримати свободу й мир. В цій цілі Злучені Держави: 1. підтримують Організацію Об’єднаних Держав; 2. продовжуватимуть допомогу для економічної відбудови; 3. творять військові договори в рамках О. Д. для постачання допомоги вільним націям; 4. постачатимуть американську винахідливість, вислід науки і промислового поступу на допомогу недорозвиненим околицим світу.

Голоси критики промови президента в американській столиці твердять, що ця промова є найбільш далекосяглою промовою в закордонних справах, із усіх промов виголошених американськими президентами. Советський амбасадор Панюшкін у Вашингтоні сказав, що не має ніяких заваг, а інший речник амбасадри сказав, що критику на промову президента висловить Москва.

Генрі Волес, який кандидував на президента з рамені совето-фільської „Прогресивної Партії”, сказав, що промова Трумана „є найбільше зближеною до декларації війни з усіх мирних промов президентів”.

Присягу віцепрезидентів Алленові В. Барклісу провів Стенлі Ф. Рід, член Верховного Суду Злучених Держав, а президентів Гарізі С. Труманові голова Верховного Суду, Фред М. Вісон. Президент тримав в тому часі свою руку на двох місцях з Біблії, а це на Десяти Заповідях, в книзі Старого Завіту і на Власних в книзі Нового Завіту. Оба солідаристи повторили традиційну формулу, що будуть зберігати і підтримувати конституцію Злучених Держав перед вишніми і внутрішніми ворогами. Оця церемонія забрала яких 45 минут часу. Йї приглядалася теж і родина президента, тобто пані Труман і дочка Маргарет, а пані Труман заплакала серед присяги.

Відгуки на промову Президента

Інавгураційна промова президента Трумана, зокрема його виступ проти „фальшивої філософії” комунізму та накреслені ним чотири головні напрямки політики американського уряду, відбилися широкою відгомоном в цій країні і за кордоном.

Американська преса у великих заголовках і підзаголовках підкреслює визначену президентом провідну роль Америки в демократичному світі та його боротьби проти комуністичної тиранії. Власне засуд комунізму та рішучість боротьби проти нього більшість газет взяли за провідне гасло цілої промови президента. За кордонна преса підкреслює зокрема програму дальшої і поширеної ще американської допомоги в господарській відбудові світу.

ООД: найбільш підбадьорююча вістка.

Лейк Сохес, Н. П. Запевнення президента Трумана про дальшу непохитну американську підтримку для ООД, відповідальні керівники цієї організації прийняли з великим одушевленням. Зокрема звертали увагу на заяву президента про необхідність відповідної підтримки недорозвиненим теренам, яку вже пропонує вести ця міжнародна організація. Твердження президента під цим оглядом заступника генерального секретаря ООД, Дональда Осера, який „найбільш підбадьорюючою вісткою”.

Нові надії в Італії.

Рим, 21 січня. Твердження президента Трумана в його інавгураційній промові були несподіванкою для широкого італійського загалу. Всі сподівалися, що президент потвердить проти-комуністичне становище, але мало хто сподівався, що він зробить це в такій гострій і рішучій формі. З цього робиться висновок, що Америка справді рішена всіма своїми силами і засобами причинитися до побудови нового, вільного світу на демократичних принципах. Виступ президента вплив нові надії в італійській нарід.

Лондон: наймогутніший вождар в світі.

Лондон, 21 січня. Ціла британська преса передала сьогодні інавгураційний виступ президента Трумана, забезпечуючи його обширними коментарями. Лондонський „Таймс” називає цей виступ посланням, на яке світ довго

ПРОФ. НЕСТОР ГОРОДОВЕНКО В КАНАДІ.

З повідомлення К. Пивоварчука з Монреалю довідуємося, що приблизно два тижні тому приїхав на постійний побут до Канади відомий український мистецький керівник і талановитий диригент, проф. Нестор Городовенко з дружиною. Точніші інформації — в черговому виданні „Свободи”.

ЧЕРГОВИЙ УСПІХ ДОННИ ГРЕСЬКО.

Відома канадійсько-українська скрипка-віртуозка Донна Греско дала в дні 10-го січня свій черговий концерт в Монреалі, що був для неї черговим великим успіхом. З приватного повідомлення довідуємося, що „публіка після концерту не хотіла опустити залу”, а місцева критика дала артистці суперлативну оцінку.

АЗІЙСЬКІ КРАЇНИ ДОМАГАЮТЬСЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ІНДОНЕЗІЇ

Нью Делі, Індія, 21 січня. (ЮП) — Вчора тут відбулося таємне засідання представників 19 азіатських країн, на якому рішено звернутися до Ради Безпек О. Д.; щоб вона доручила Голандії евакуувати Індонезію та повернути їй повну суверенність до кінця цього року. Народи представників азіатських країн відбулися на запрошення індійського прем’єра Пандіт Негру, що на відкритті першої пленарної сесії вчора вранці запропонував створення постійної організації азіатських держав для охорони інтересів Далекого Сходу. Його пропозицію інтерпретується як виразний заклик до створення регіональної азіатської організації в рамках постанов чартеру ООД. Конференція рішила звернутися до Ради Безпек, щоб ця наказала Голандії відкликати свої війська на попередні позиції найпівнічніше до дня 18-го березня та щоб до того часу було запевнене встановлення визнаного тимчасового уряду Індонезії.

Місцева ньюйоркська преса — помістила цим разом менші групи, які приїхали через релігійні організації. Вони всі мали розіхатися до 43 стейтів. Український Переселенський Осередок, разом з іншими представниками ЗУАДК мав неабияке завдання — подбати про догляд першого, справді великого, українського транспорту. Після переведення вступних формальностей тріля було кожного іммігранта передати його родині чи

СПРАВДІ „ГОЛОС АМЕРИКИ” В МОСКВІ.

Москва, 21 січня. (АП) — Передавану на коротких хвилях радіостанції „Голос Америки” церемонію інавгурації президента Трумана у Вашингтоні було прекрасно чути в Москві. Подробіці інавгурації місцева американська амбасадра передала раніше окремим бюлетенем. Голос президента Трумана про засуд комунізму міг звучати в Москві справді як голос Америки.

„Український День” у ньюйоркських причалі з нагоди приїзду емігрантів.

Нью Йорк 20 січня. — Від год. 9 ранку до 3 після обіду морський причал при 22 вулиці був замітний незвичайним до ст видовищем, коли приблизно 200 українців зпоміж 457 усіх подорожних висіли з корабля „Марін Мерлін” і відбували звичайні урядові формальності для вступу до „об’єднаної землі”. Українські іммігранти були складені з двох груп: одна, в числі 133 осіб, це перші подорожні, які приїхали до ньюйоркського порту під опікою Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету; а друга, менша група — судячи з імен 50-60 осіб, це подорожні, що приїхали через Краєву Католицьку Добродійну Конференцію, через Світову Службу Церков або Травелерс Ейд. В пристані струнули одну й другу групу представники дотичних організацій. Зокрема Український Переселенський Осередок з Нью Йорку, при співпраці гендиректора ЗУАДК д-ра В. Галана, зайнявся прийомом і перевозом подорожних, які іхали через цей комітет. Для обслуговування в причалі явилася 15 представників ЗУАДК і два представники стейту Мериленд, які мали забрати переважну частину українських іммігрантів на фарми до того стейту. Як іммігранти, так і представники комітету й стейту носили відзнаки ЗУАДК, і це надало українського кольору цілому транспортові у причалі.

Крім українців було ще в транспорті 168 жидів, а з інших національностей менші групи, які приїхали через релігійні організації. Вони всі мали розіхатися до 43 стейтів. Український Переселенський Осередок, разом з іншими представниками ЗУАДК мав неабияке завдання — подбати про догляд першого, справді великого, українського транспорту. Після переведення вступних формальностей тріля було кожного іммігранта передати його родині чи

Найбільше число іммігрантів, бо 88 осіб, поїхали під опікою адв. Мих. Родика і в товаристві представників стейту Мериленд до міста Балтимор, де їх мали зустрінути представники місцевого Українського Комітету і передати фармерам, які взяли їх на працю, а інших примістити через ніч в притні, на який стейт відступив одну казарму. Інша група поїхала до Філадельфії під опікою д-ра Галана, а це порозідилися самостійно — котрі в Нью Йорк, котрі в околицю, а котрі в подальші стейти. Були такі, що в дорозі захворіли, то таким треба було прийти з хвилевою допомогою. На щастя вони мали в Нью Йорку родину і ті взяли їх під опіку.

Місцева ньюйоркська преса — помістила цим разом менші групи, які приїхали через релігійні організації. Вони всі мали розіхатися до 43 стейтів. Український Переселенський Осередок, разом з іншими представниками ЗУАДК мав неабияке завдання — подбати про догляд першого, справді великого, українського транспорту. Після переведення вступних формальностей тріля було кожного іммігранта передати його родині чи

ОСТИН „ВІТАЄ” СОВЕТСЬКИЙ „МИРНИЙ НАСТУП”.

Лейк Сохес, Н. П., 21 січня. — Голова американської делегації в ООД, Ворен Р. Остин, заявив вчора, що новий советський „мирний наступ”, виявлений агентами Кремля в Римі і Парижі, можна „тільки привітати”, як крок в правильному напрямку. Остин теж не забув додати, що це є дуже малий крок, не згадуючи, що при цьому ще й підозрілий.

ЧІАНГ-КАЙ-ШЕК УСТУПИВ З ПОСТУ ПРЕЗИДЕНТА КИТАЮ

Нанкінг, 21 січня (АП). — Сьогодні вранці тут офіційно повідомлено, що маршал Чіанг-Кай-шек зрештитував з посту президента Китаю та виїхав зі загроженого комуністичними військами Нанкінгу до Гангчов. Безпосередньо перед проголошенням відставки Чіанг-Кай-шека з офіційних джерел заявили, що він задумав зрештитувати, щоб в той посіб „примостити шлях” для мирних переговорів. В своїх умовах перемиря комуністи домагалися безпосередньої його резигнації. Свої функції Чіанг мав передати заступникові президента Лі Тсуанг-сун та прем’єрові Сун Фо. Йх обоє комуністи проголосили „воєнними злочинцями”. Рішення Чіанг-Кай-шека наступило після його, як дві комуністичні армії почали зближати з півночі до Нанкінгу. З повідомленнях джерел заявляють, що Чіанг правдоподібно виліде на Формозу, звідки він задумує дальше керувати китаїською боротьбою проти комунізму. Чіанг зрештитував після 21 років верховної влади в Китаю.

СХІДНА НІМЕЧЧИНА ОЗБРОЮЄ СОВЕТСЬКИЙ СОЮЗ.

Берлін, 21 січня. — На підставі інформації Американської Армії стверджується, що советські окупаційні власті в Німеччині змобілізували ресурси, індустрію і робочу силу цієї частини Німеччини для зброєння Советського Союзу. Від часу, як совети відмовили західним союзникам права вільної контролю східнонімецької індустрії, західні інформації базуються на твердженнях німців зі східної зони та повідомленнях американської розвідки. Ці інформації дають неабиякі докази, що Советський Союз не тільки порушує постанови Потсдамського договору щодо воєнної індустрії в своїй зоні, але й поступово допускається проступку ремілітаризації самої Німеччини. В подробіцях подается, що в советській зоні Німеччини: 1. Магнітні і електронні пристрої, виключно з 500 кілограмовими стрільними важкої артилерії, що їх фабрикують німці під советським наглядом. В німецьких фабриках виробляється частини бронетанків та висилається на схід, правдоподібно до Катовиць в Польщі, де їх складається і магазинуються. 3. В місті Сугль в Тюрінгені фабрикують меншу зброю для вжитку советської армії. 4. В місті Нордгаузен совети знову пустили в рух велику підземну нацистичну фабрику відомих ракетових бомб і літаків. 5. В порті Раштатт совети будують ініціальні і підводні човни, як теж відновили там всі військово-морські споруди. 6. Для советських воєнних цілей працюють всі інші роди важкої і легкої індустрії в східній Німеччині.

СОВЕТИ ОРГАНІЗУЮТЬ МАДЯРСЬКУ АРМІЮ.

Відень, 21 січня. — Бувший мадярський міністер війни, ген. Альберт Барта, заявив тут, що організація, вишкіл і озброєння мадярської армії є повністю в советських руках та що совети під цим оглядом вже давно порушили постанови мирного договору, головне щодо сили мадярської армії. Головне командування мадярської армії, подібно як і мадярське міністерство війни є повністю в советських руках.

В ЛЮТОМУ ВІДБУДУТЬСЯ ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ АВСТРІЇ.

Лондон, 21 січня. — Речник британського міністерства закордонних справ повідомив, що Совети погодилися на апробувану вже раніше західними союзниками пропозицію, щоб переговори в справі мирного договору з Австрією почати в Лондоні 7-го лютого. Переговори в цій справі перервано минулого травня, з огляду на „мертву точку”, що була повстала в наслідок советської підтримки югославських домагань до австрійської території.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130
of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1938.

ПЕРЕДПЛАТА: SUBSCRIPTION RATES:
На рік \$7.00 One year \$7.00
На шість місяців \$3.75 Six months \$3.75
На три місяці \$2.00 Three months \$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

САМОСТІЙНІСТЬ І СОБОРНІСТЬ

Точно 30 років тому, пам'ятного дня 22-го січня 1919-го року на майдані перед Софійським Собором у Києві, вибрані і умандатовані народом України представники проголосили урбі et orbі, що "однини во єдино зливаються століттями одірвані одна від одної частини України... Однини є єдина незалежна Українська Народна Республіка".

Єдність і воля — це дві ідеї, заманіфестовані актом 22-го січня 1919-го року. Єдність і воля — це два найвищі ідеали, за які людство протягом цілої своєї історії пролило вже річки крові та за які склало на жертвеннику боротьби вже гори трупів своїх найкращих синів. Єдність і воля народів і людства — це кінцева мета, про яку ще й сьогодні тільки мріє та до якої змагає роз'єднаний і в своїй великій частині поневолений світ.

Власне на тлі сьогоднішніх обставин ми бачимо, як важко мстяться історія за порушення основних принципів і вимог людського буття. Воля і єдність кожного народу є справою всіх народів і всі консеквенції за порушення цієї застави понести теж ціле людство. Треба було чекати аж тридцять років, треба було пережити ще одну найстрашнішу в історії світову завірюху, аби людство прийшло до того переконання, що його кількома словами спецізував у своїй передчорашній інавгураційній промові президент Труман, стверджуючи, що тільки допомогою усіх усім можна досягнути добробут, волю і мир людства.

Український народ, зрівнявши в першій світовій війні столітні кайдани неволі, заманіфестував словом і ділом ідеали, що є власністю цілого людства та першою передумовою його добробуту і мирного, творчого прогресу. Але історія наче б черпає хотіла випробувати цей народ і черпає призначила йому заманіфестувати ці ідеали в боротьбі за них. Наче б хотіла переконатися, наскільки волі і єдності фізичній відповідає воля і єдність духа. Іншими словами, наскільки незалежність і соборність українських територій має свого відповідника в соборності і незалежності української душі.

Чи вийде ж український народ пробу та чи здав цей черговий іспит історії?

Аналізуючи події минулих трьох десятиріччій приходиться до висновку, що відповідь на це ще далеко незадовольняюча. Фрази тут нічого не поможуть, бо ж не фразами твориться історія. Власне в 30-ту річницю цього історичного акту 22-січня доводиться ствердити, що цей акт попередив був українську націю на цілі десятиріччя. Історія поставила тоді як далековидний, палаючий смолоскип напереді основного етапу розвитку української нації та заставив її в поті чола до нього змагатися повним перешкодою шляхом.

За минулих тридцять років зроблено великий прогрес на цьому шляху, переможено багато перешкод, але ще теж чимало їх залишається. Одна з найбільших перешкод лежить без сумніву в самих же українцях. Здавалося, що це спеціально до українців звертається президент Труман в своїй інавгураційній промові, стверджуючи, що „найбільшою konieczністю нашого часу є для людей навчитися жити разом в мирі і згоді“.

Ми знаємо куди нам іти. Ідея 22-го січня манить нас, як спасення світло морської ліхтарні манить потопальних розбитків на бурхливому океані. Ми швидше і певніше переможемо бурхливі хвилі обставин та допливемо до спасенної мети, як позбудемося зайвого баласту цих наших національних гріхів взаємної неготи і розбиття, що вже не раз в історії були для нас прокляттями. Ми дійдемо до спрагненого „покою“, як потягнемо „в один гуж“. Ми здобудемо самостійність і соборність української землі, як досягнемо повну самостійність і соборність української душі.

Інавгураційна промова президента

Гері С. Трумана

ВИГОЛОШЕНА З НАГОДИ ЙОГО ІНСТАЛІЦІ НА НОВУ КАДЕНЦІЮ У ВАШІНГТОНІ ДНЯ 20-ГО СІЧНЯ 1949.

Вашингтон, 20 січня 1949. — Президент Гері С. Труман, з нагоди його інаугурації на нову каденцію, виголосив інавгураційну промову, текст якої передаємо за Асоційєдєд Пресс в дослівному перекладі. Президент Труман говорив:

Пане Заступнику Президента, Пане Шефе Юстиції і друзі громадяни:

З покірністю я приймаю честь, надану мені американським народом. Я приймаю її з глибокою постановою робити все, що я можу, для добра цієї нації та для миру світу.

У виконуванні обов'язків мого уряду, я потребую допомоги і молитов кожного з вас. Я прохаю вашої заохоти і вашої підтримки. Завдання, перед яким ми стоїмо, є трудне, і ми можемо його виконати тільки тоді, якщо працюватимемо разом.

Кожний період нашої національної історії мав свої окремі вимоги. Ці, перед якими стоїмо тепер, є так само важливі, як будь-які інші в минулому. Сьогодні відзначається не тільки початок нової адміністрації, але й періоду, що буде повний подій, можливо, ризикованих для нас і для світу.

Найбільший зворотний пункт.

Можливо, що нам судиться пережити, і у великій мірі довершити, найбільш зворотний пункт в довгій історії людського роду. Перша половина цього сторіччя позначалася безприкладними і брутальними атаками на права людини та двома найстрашнішими війнами в історії. Найвищою konieczністю нашого часу є для людей навчитися жити разом в мирі і згоді.

Народи світу стоять перед бачущою важкою неспівзвучністю майже з однаковою величчю надії і побоювань. В цій добі сумнівів вони виглядають від Злучених Держав більше ніж будь-коли доброї волі, сили та мудрого провідництва.

Тому буде відповідно, як ми використаємо цю нагоду, щоб проголосити світові основні принципи віри, якою ми живемо, та всім народам заявити наші цілі.

Права людей.

Американський народ сильно стоїть при вірі, яка запалювала цю націю від самого початку. Ми віримо, що всі люди мають право до однакової справедливості під законом та однакової нагоди користатися зі спільного добра. Ми віримо, що всі люди мають право на свободу думки і вислову. Ми віримо, що всі люди сотворені рівними, бо вони сотворені на подобність Бога.

Від цієї віри ми не відступимо.

Американський народ бажає і рішеним змагатися до світу, в якому всі нації і всі народи могли б самі володіти собою, як вони це вважають за відповідне, та могли досягти пристойної і задовільної життя. Понад все інше наш народ бажає і рішеним змагатися до миру на землі, до справедливого і тривалого миру, опертого на щирих договорах, вільно досягнених рівними.

В змаганні до цих цілей, Злучені Держави та інші подібні настановлені нації натрапляють на прямий спротив з боку режиму, що має протилежні цілі та цілком відмінні поняття життя.

Фалшива філософія.

Цей режим визнає фалшиву філософію, яка обіцяє волю, безпеку і більш можливості для людства. Багато народів зведені цю філософією, пожертвували своїми вольностями тільки на те, щоб на свій жаль переконалися, що у відплату вони одержали обман і глум, нужду і тиранію.

Цю фалшиву філософію є комунізм.

Комунізм базується на вірі, що людина є така слаба і недостатня, що вона не є в стані сама собою володіти і тому потребує влади сильних керівників.

Демократія оперта на переконанні, що людина має моральну і інтелектуальну спосібність, як теж невід'ємне право, володіти самим собою мудро і справедливо.

Комунізм віддає односторонню заарештування без законної причини, на покарання без суду і на каторжну роботу як живу власність держави. Він постановляє, яку інформацію людина повинна одержувати, як мистецтво вона повинна творити, за якими провідниками вона повинна йти та які думки вона повинна думати.

Демократія обстоює, що уряд встановлений для добра однини і він відповідальний за охорону її прав та її свободи у виконуванні її спосібностей.

Комунізм твердить, що соціальні лиха можна направити тільки силою.

Демократія доказала, що соціальну справедливість можна досягнути мирними змінами.

Комунізм вважає, що світ так глибоко поділений на ворож і клани, що війна є неминуха.

Демократія вважає, що вільні нації можуть справедливо

полагоджувати розбіжності та вдержувати тривкий мир.

Турбота цілого світу.

Ці протиріччості між комунізмом і демократією відносяться не тільки до Злучених Держав. Люди по всіх усядах починають усвідомлювати собі, що тут йдеться про матеріальний добробут, людську гідність та про право вірити і молитися Богу.

Я стверджую ці протиріччості не на те, щоб видвигати проблему віри як такої, але тому, що діяльність, яка випливає з комуністичної філософії, є загрозою для зусиль вільних націй, скерованих на відбудову та встановлення тривалого миру.

Від закінчення війни Злучені Держави вложили свій зміст і свою енергію у велике творче зусилля привернути в світ мир, стабілізацію і волю.

Ми не шукали території і ми нікому не накидували своєї волі. Ми не питали за такими привілеями, яких ми не дали б іншим.

В змаганні до миру.

Ми постійно і сильно піддержували Об'єднані Нації та споріднені агенції як засіб застосування демократичних принципів в міжнародних відносинах. Ми послідовно пропонували та відкликалися до мирного полагодження розбіжностей між націями.

Ми зробили кожне намагання для забезпечення договору про ефективну міжнародну контролю нашої наймогутнішої зброї і ми постійно працювали для обмеження і контролю всіх зброєнь.

Повчанням і прикладом ми заохочували до поширення світової торгівлі на здоровій і чесній базі.

Приблизно рік тому і разом з 16 вільними націями Європи ми започаткували найбільшу в історії програму господарської співпраці. Ціллю цих безприкладних зусиль є зміцнити і скріпити демократію в Європі, так щоб вільні народи того континенту могли зайняти належне їм місце в авангарді цивілізації та могли знову причинитися до безпеки і добробуту світу.

Нові надії для людства.

Наші зусилля принесли нові надії для всього людства. Ми перемогли розпач і зневіру. Ми вирятували цілий ряд країн від втрати їхньої свободи. Сотні мільйонів людей по всьому світі погоджуються з

(Докінчення на стор. 3-тій)

Тридцятиліття Української Самостійності

Січень місяць в нашій історії дуже багатий на історичні події. 8 січня 1654 року відбулася рада Війська Запорозького в Переяславі і ухвалена прийняти союзний договір з московським царем. Цар московський своїм словом підтвердив, що не тільки не буде порушувати прав українського народу, але ще їх „приумножить“.

22 січня 1918 Четвертий Універсал Української Центральної Ради проголосив:

„Віднині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу“.

3 січня 1919 року Українська Національна Рада Західно-Української Народної Республіки прийняла постанову про злуку з Українською Народною Республікою такими словами:

„Українська Національна Рада, виконуючи право самообрання українського народу, проголошує торжественно з'єднання з нинішнім днем Західно-Української Народної Республіки з Українською Народною Республікою в одну єдину суверенну Народну Республіку“.

22 січня 1919 року Директорія Української Народної Республіки проголосила злуку всіх частин України — Галичини, Буковини і Закарпаття з Надніпрянщиною в одну Велику Українську Народну Республіку. Ці попередні державні акти були остаточно затверджені Універсалом Конгресу Трудового Народу України 28 січня в Києві. Окрім послів, вибраних на Надніпрянщині в Трудовий Конгресі засідало 65 представників Західно-українських земель.

Політична ситуація 1919 р. була для українського народу дуже тяжка. Кожна нація, що бореться за свою незалежність, шукає чужої допомоги, бо звичайно її гнобителі бувають сильніші. Отже не самі внутрішні сили, але часто дуже важну роль для успіху визвольного руху грають міжнародні обставини. Український народ не мав у 1919 році приятелів у світі. На Заході ми мусили вести війну з Польщею за Галичину, на Сході на українській землі зазіхали російські царські генерали (Денікін), з півночі сунуло на Україну по хліб московське військо, до всього греко-французькі відділи висадилися на Чорноморським бережжю України, щоб помагати російським генералам будувати нову царську єдину неділимую Росію.

Держави Антанти — Франція

та Англія — завели блокаду території Української Народної Республіки: ворожа Українській пропаганда, польська і російська (емігрантська), доказувала, моваля, український дух — це те саме, що й московський більшовизм, хоч український народ перший почав боротьбу проти Советської Москви, ще в грудні 1917 року.

Вислухання французького уряду до справ України привело до розкладу українського фронту. Деякі Дивізії армії УНР (напр. отамана Григорієва) просто перейшли на бік російських більшовиків і викинули грецько-французький десант у Чорне море. Але Григорієв і його завагати воювали зі Степовою Україною не стали більшовиками: прогнавши непроханих гостей з чорноморського бережжя в березні-квітні 1919 р., відійшли отамана Григорієва підняло повстання проти російської-советської окупації. Це сталося в той момент, коли Ленін і Троцький мали вже готовий план послати свою червону армію помагати мадярським комуністам, що проголосили були советську республіку на Угорщині 21 березня 1919 року.

Українська армія та українські повстанці своєю кров'ю і тілами перегоріли шлях для походу советської Москви на Європу 1919 року. Не вважаючи на це, західні великодержави віддали Галичину під польську окупацію в літі 1919 року. Проте й тоді об'єднані українські армії не покинули боротьби проти найбільш небезпечного ворога — Советської Москви. „Через Київ — на Львів“, — це був гасло галицьких стрільців, що з найбільшою посвятністю рушили до походу на російських комуністів у липні-серпні 1919 р. 31 серпня українці взяли Київ. Але знов довелось вести боротьбу з армією російських монархістів (Денікін).

Недостача одягу і ліків дала поширитися страшний пошесті тифу. Десятки тисяч українських воєнків загинули не в бою з ворогом, а через епідемію.

Але і в цих трагічних обставинах українське воєцтво і повстанці не прийняли боротьби за вільну, незалежну, соборну Україну.

Тодішній політичний світ не розумів української визвольної боротьби. Зокрема в Польщі та в Румунії була радість, що незалежна Україна впаде, і що ці держави могли задержати під своєю владою західні українські землі. Але ця радість не була довговічна, бо тривала тільки 20 років. Поборюючи самостійну соборну Україну, поляки та румуни зміщали Советську Росію. Москва за цю прислугу їм „віддячила“: тепер у Варшаві та в Бухаресті командують московські комісари...

В серцях вірних синів України пам'ять 22 січня 1919 не загасне ніколи. На скаженні вигуки ворога гнобителя до України — „Не було, нема і не буде“, — даємо відповідь: Була, є і буде.

О. 3.

вільно стали безсмертними... І одним з таких був Колумб...

Вони пішли далі. Зліва вже виразно маячили контури гори з замком. Збоку горіли огні станції, справа чути шум Тиси. Туман лежав над усім. Річковий світ поїзду пронизував темін. Від того, здавалось, здригаються всі зірки, якраз ті, що їх так пристрасно любив Кримський. — Погляньте, казав він, — на ті ось зірки... (Дальше буде).

Чи ви вже читали цей роман до 3-ї Сторони? Коли ні, починайте сьогодні!

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

10)

Ольга передається, падає, якесь речі, кроки, шелест, через скляні завішені дзеркалки тінні. Кримський курить. Любується димом, але думка шугає уривками помехами. Папери під ногами, ніби вони падали з неба. Розбитий стілець, тепломір, що показує вісім тепла. В голові Кримського повстає мелодія. Це шум. Море шумить, ліс сошумить, рух білого піску пустині. Велика ніжність втуляється глибоко в серце, і йому хочеться піти до дверей, застукати, розкрити їх рвучким помахом і сказати: Це я!

Появляється Ольга. Струнка, вечірня, темна. Волосся зі срібним галуном. Довга з шов-

ку сукня. Усміхнено підходить, зупиняється і говорить очима: — Ну, от... — Кримський галлянтно схилив голову. — Я вам вдячний за вашу красу, — каже він театральним тоном. — Корюся і, як бажаєте, віддаю себе у ваше рабство... — Ходімо, — каже вона, здіймає пафто, Кримський накидає його на її плечі, гасять світло, поволі сходять вниз, йдуть мнов темнотою. Він чує її тепло. Під ноги стелиться розбитий плякат. Світло ліхтаря бавиться сріблом краси її волосся. Кримський раптово зупиняється. — Е! Маю! Стійте! Маю мільдію...

„Одна в небі зірка Розквітла огняна“...

Він зупинився і почав співати арію зі своєї оперети „Місяць і Зоря“. — Ви знаєте, — казав він по хвилі. — Це так. Ви дивіться. Ось цей темний простір. Ось ті ліхтарі. Бачите, як вони фосфорно блищать. Бачите ті темні контури і звисаючі прапори. Бачите той чорний шолом гори за позубленим краєвидом. А дивіться далі. Бачите, які барви? Барви старої сталі, на якій срібло-золотом риті горіючі краплини. Це декорація моєї пісні. Ви, Ольго, така, яку бачу вас в цю мить, йдете у чорному, йдете повільним, мов тін, рухом, підіймається на той ось з мереживом поруччя балконом, стоїте там хвилину непорочно, підводите очі в небо, простягаєте дві довгі, нагі руки і співаєте контроалом:

Одна в небі зірка, розквітла огняно, Одна в мене дума і мрія одна.

— Чуо, Ольго, що ви мене розумієте. Навіть в темноті бачу ваш погляд. Чорні очі,

чорна ніч, все чорне, і тільки одна срібна огняна смужка сяє на вашою чолі. Ні. Не дивуйтеся, Ольго. Хочу створити образ. Розумієте мене до кінця. Я вас вже кохаю і кохаю для того, щоб з вас робити мою чарівну ідею... Ви може мені не вірите, але я тільки хочу одну хвилину, мить, один порух душі, слюзу... Це нічого, що ви дивіться на все тверезо. Хай ваші очі заплачуть, змусьте їх чуттям з душі. Вирвіть з себе жаль, жаль до високої зорі, що сяє над нами. Жаль до всього, що веде нас в далечінь, чого не вловиш... І ви, Ольго, сама по собі та сама зоря, і небо, і тінні ідеї. І вас ніхто не вловить, особливо той, що тужить за вами. Ви чиста краса. Даруйте, але це так. Я вас бачив, давно, не тільки тепер. Бачив вас ще в Ужгороді, коли я кожного ранку проходив по вулиці Рокоція з молочарні, ви йшли у короткій спідниці з рандем за плечима. Дівчи-

на мов піна, а зараз ви красуня, мов справжнє чудо.

— Ви це вичитали? — спитала чорна постать.

— Так, — відповів Кримський.

— Дайте і мені ту книгу, — сказала вона.

— Це єдине моє бажання. Я тільки боюсь, що я все таки сказав дуже мало. І не те...

— Знаю, що ви ентузіаст. Зі сцени...

— Мало знаєте. Сцена це тільки частина... Я був на фронті... На фронтах... А треба — і ще буду... Життя і смерть, це моє, як хочете, альфа і омега. Я їх ніколи не боюся, хотів їх тільки читати і по можливості краще вимовляти... Чому ви думаєте, що в цьому всьому, що бачать наші очі зараз, не лежить дуже велике, складне, соковите життя?... Тисячу років ми чекали цього ось менту...

Вони повернулися і, замість вперед, пішли назад: Дійшли до паркану, на якому навіть у

темноті видно, як висять і повільно мають плякати. Це ті, на яких на троні сидять жінка, а перед нею з піднятими руками задавакувато проходять хлопці з впертими лобами в січових мазепниках. Недолужні плякати, дубові і страшно прості, але вони, коли б були січені на камені, дуже добре замінили б примітивне мистецтво з-перед тисячі років. Це древні речі, такі, як наша планета.

Кримський і Ольга пішли здовж паркану і дійшли аж над берег шумливої, плиткої річки з безбарвними краями, що на сході за містом впадає до Тиси. Хвилину постояли, саме в ту мить, коли Кримський говорив: — І ви не помилитесь, коли підете вслід за вашою мрією, навіть коли вона не доведе вас безпосередньо до мети. Подумайте тільки, скільки страшної насолоди дарує вам така хвилююча мандрівка. Я знаю багато людей, що завдяки своєму бже-

Українські колонії в Парагваї

(З Парагваю для „Свободи“).

Що в Парагваї живе українська імміграція та що там є українських колоній — всі знають, але поза те наш загальний малюнок поінформований. Не звичайно ні число українських іммігрантів-колоністів, ні колоній. Немає ні української статистики нашої імміграції в Парагваї, ні нема урядової, а вона тут ведена урядом на підставі державного походження і тому українці зараховують до різних держав, або до окремої бездержавної групи, що сталося щойно недавно і то завдяки п. Падучакові, який має вплив в уряді. Він представляє українців, які тут осіли давніше.

Завдяки своїй праці українці досягнули в Парагваї більше ніж інші європейські емігранти. — фактом, що торгівля в провінції Енкарнасон опинилася головно в руках українців і то не тільки по колоніях, але й у містах Енкарнасон і Кармен дель Парана. Вже й гуртвона торгівля переходить в українські руки, як приміром у Кармені. Там є купець-українець Григорій Гойдак, який вивозить вагонами риж, вату, кукурудзу й городину.

Скільки є українських колоній ще й досі не є вивчене, бо крім українських осель, скупчених в трьох осередках коло сусідніх трьох залізничних станцій, Коронель Богато, Кармен дель Парана й Енкарнасон, інші колонії не відомі тому, що європейська еміграція дуже розкинута по цілому Парагваї. Повище згадані три станції, положені на головній залізничній шляху Асунсьон — Енкарнасон — Буенос-Айрес і тому знаходяться в дуже вигідній комунікаційній положенні.

У районі станції Коронель Богато знаходяться побіч себе такі українські колонії: Іша-Сотія, Кавказ, Зелений Клин, Сибір та трохи віддалена колонія Домінго Бадо. Галичан тут дуже мало, родина не більше як 10-15. Головна сила тутешніх українців походить з Волині й Полісся. Між ними є багато білорусів, трохи чехів, словаків, а в самому Коронель Богато є ще й німці поруч українців. Тут є читальня й домівка Просвіти. Родина багато, але точне число не звичайно.

У районі станції Кармен дель Парана є колонія Фрам, яка на ділі є скупченням 12 осель, званих тут „вулицями“, віддаленими від себе завжди по 2 кілометри. Найближчі скупчення українців на вулицях 2-й, 4-й, 7-й, 9-й і 12-й. Перші дві вулиці найприємніші. Друга вулиця — це майже виключно українці з Рогатинщини в Зах. Україні. Четверта — це станиця-авіаційний і чортківський та бучацький повіти. Решта вулиць це емігранти з інших повітів, але переважно — 3 — 4 рази — число походить з Волині. Не бракує тут емігрантів з Карпатської України та з інших земель. Самий Кармен має 28 українських родин і гурт купців та ремісників.

Район міста Енкарнасон треба розділити на два скупчення: на північ найближчою українською колонією є Сандова, а недалеко є Урусупай, Богданівка, Тарасівка і Нова Україна. На північний схід най-

ближчою колонією є Нова Волинь, Капітан Міранда, Перевертівка, Вулиця Симона Петлюри, Морозенка. У самому Енкарнасоні є 2,000 українців. Багато є дрібних колоній, а властиво наших хуторів, скрізь розсіяних.

Українське національне життя зосереджується довгий час біля Центральної Просвіти, яка існує в Енкарнасоні. Є теж сім філій Просвіти. При філіях є ще організації СМ, два аматорські театральні гуртки, хори, оркестра на Сандовій, спортивні гуртки. Власних домів по філіях є шість, з того найгарніший, мурований на Альберто. Найбільше членів має філія на Фрам — Друга Вулиця. Решта домів Просвіти це дерев'яні доми на Другій і Четвертій Вулицях, на Сандова, Коронель Богато, на Дванадцятій Вулиці й Міранда. Центральна Просвіта приступає тепер до будови власного Народного Дому в Енкарнасоні, а нові філії засновуються в Кармені дель Парана, й Асунсьоні — усе те завдяки збільшенню числа українців новими іммігрантами зі скитальщини, які приїхали з Німеччини, Франції, Австрії й Італії.

Дуже великою болячкою української імміграції в Парагваї є софтофіліство. Ці люди — це власники фарм, кожна не менша як 10—15 гектарів дуже врожайної землі. Тут ніхто не гоїть поля вже від кількох десятків літ, ані не дає рілі навіть року спочити, а має два жнива на рік. Вони є власниками десятків штук худоби, і 2—3 пар коней, власних домів на колонії і в місті Енкарнасон або Кармен, теж власниками крамниць з високим оборотом, а є й гуртвона купці. Не зважаючи на те, що вони хитяться до комунізму, всі вони змагаються, щоб продати чимсьорше фарму й виїхати до Советів, там закупити землю чи заснувати свою торгівлю і захити розкішно, бо там „свобода“! Тут, у Парагваї немає ніяких обмежень для чужинців, і кожний колоніст може займатися, чим хоче. В засаді тільки два перші роки після приїзду не може займатися торгівлею, хоч і на це є рада. Не зважаючи на це, тут „ім є і брак свободи“. Так вони кажуть.

„Як усяди, так і тут советська пропаганда працює так підступно й брехливо, чого в Європі в таких формах, не можна собі навіть уявити. З поширенням советської орієнтації підупало було життя українських організацій по народних домівках, але тепер уже піднісється, бо приїзд кількох десятків нових іммігрантів, наших скитальців, вносить замішання в ряди комуністів. Про українські колонії поза Енкарнасон знаємо дуже мало. Недалеко кордону провінції, Енкарнасон, коло міста Юти, живуть скупчено 8 українських родин із станиць-авіаційного повіту, а 15—20 родин розсіяні подальше. Мало кому теж звичайно, що теж в Шако є українська колонія з українськими купцями, але про неї ще нема точніших інформацій.

Іван Вислюцький.

Інавгураційна промова президента Гері С. Трумана

(Докінчення зі стор. 2-гої).

нами в тому, що війна не є ко- нечна, — що ми можемо мати мир.

Ініціатива лежить з іншими націями ми приступаємо до розбудови ще сильнішої структури міжнародного ладу і справедливості. За наших спільників ми матимемо такі країни, які вже не тільки заінтересовані проблемою національного самозбереження — працюють тепер над поліпшенням життєвих стандартів усіх своїх народів. Ми готові взятися за нові проекти для скріплення вільного світу.

В наступних роках наша програма миру й свободи підкреслено піде в чотирьох інших напрямках діяльності.

Підтримка для Об'єднаних Націй.

Перше: Ми будемо далі давати непохитну підтримку Об'єднаним Націям і спорідненим агенціям та продовжуватимемо пошукування за способами для скріплення їхнього авторитету й для збільшення їхньої ефективності. Ми віримо, що Об'єднані Нації будуть скріплені новими націями, які творяться на територіях, що тепер поступають в напрямку самоврядування на засаді демократичних принципів.

Друге, ми продовжуватимемо нашу програму для економічної відбудови світу. Це значить, що ми мусимо насамперед давати далі повну підтримку Програмі Відбудови. Європи. Ми віримо в успіх цієї великої спроби для відбудови світу. Ми віримо, що наші спільники в цьому змаганні знову досягнуть стану самовистачальних націй.

Збільшена світова торгівля.

В додатку ми мусимо далі виконувати плани для зменшення перешкод для світової торгівлі і для збільшення її засягу. Економічна відбудова й самий мир залежать від збільшеної світової торгівлі.

Третє: Ми зміцнюватимемо свободолобні нації проти не безпечки агресії. Тепер ми з цілим рядом країн працюємо над спільною умовою, призначеною для скріплення безпеки Північно-Атлантичної зони. Така умова прибере форму збірного оборонного договору в рямцях постанов Чартеру Об'єднаних Націй.

Ми вже встановили такий оборонний лад для Західної півкулі договором в Ріо де Жанейро.

Головною ціллю таких умов є дати виразний доказ спільної рішучості вільних країн

протиставитися збройному нападowi з якогонебудь боку. Кожна країна, яка бере участь в таких договорах, мусить причинитися до спільної оборони всім, чим тільки може.

Оборонний договір.

Якщо ми вже наперед зможемо довести ясно вказати, що всякий збройний напад в стосунку до нашої країни безпеки натрапить на переважачу силу, збройний напад може ніколи не трапитися.

Надіюся вкортці передати сенатові договір в справі плану безпеки Північного Атлантику. В додатку, ми забезпечимо військовою порадою і впрямод вільні нації, які співпрацюватимуть з нами в утриманні миру й безпеки.

Четверте: Нам треба відважно започаткувати нову програму для використання наукових досягнень і промислового поступу для поправки й росту недоврозвинених околиць. Більше ніж половина людей світу живе в умовах, що межують з нуждою. Їхня пожива не є вистачальною. Вони падають жертвами недуг. Їхне економічне життя є примітивне й заско- рузле. Їхня бідність є перешкодою й загрозою не тільки для нас самих, але й для багатших теренів.

Розвиток технічних наук.

Це перший раз в історії людство має знання і спосіб для полєкшення терпіння цих людей. В розвитку промислового й наукового техніки Злучені Держави займають передове місце між націями. Матеріальні ресурси, які ми можемо використати в допомозі тим народам, є обмежені. Але наші неперушні джерела в технічному знанні постійно ростуть і є невичерпні.

Я думаю, що миролюбним народам ми повинні дати доступ до добродієв наших запасів технічного знання, з метою допомоги їм здійснити їхні вимоги на краще життя. А в співпраці з іншими націями ми повинні сприяти інвестиціям капіталу на теренах, що потребують розвитку.

Нашою ціллю повинна бути допомога вільним народам світу, щоб вони власними зусиллями продукували більше харчів, більше одягу, більше будівельних матеріалів і більше механічної сили для полєкшення їх тягарів.

Запрошення для інших.

Ми запрошуємо інші країни віддавати на такі починання свої технологічні ресурси. Їхній вклад радо привітається.

Це повинно стати кооперативним змаганням, в якому всі країни працюють разом через Об'єднані Нації та їх окремі агенції, де тільки це здійснимо. Це мусить бути світовим зусиллям для досягнення миру, достатку і свободи.

При співпраці підприємств, приватного капіталу, сільсько- го господарства і робітництва в цій країні, ця програма може сильно збільшити промислову активність в інших країнах та може основно підняти їх життєвий стандарт.

Такий новий господарський розвиток мусить бути підтримуваний і контролюваний на добро людей на тих теренах, де його встановлюється. Гарантії для того, що інвестує капітал, мусять рівноважитися гарантіями інтересу того народу, що в цей розвиток вкладає свої ресурси і свою працю.

Проти старого імперіалізму.

Старий імперіалізм — експлуатація для чужої користі не має місця в наших планах. Ми розглядаємо програму розвитку, базовану на концепціях демократичного справедливого розподілу.

Всі країни, включно з нашою, матимуть велику користь з конструктивної програми для кращого використання людських і природних ресурсів. Досвід вказує, що торгівля з іншими країнами поширюється відповідно до їх промислового і економічного прогресу. Більша продукція є ключем до добробуту і миру. А ключем до більшої продукції є ширше і сильніше застосування модерного наукового і технічного знання.

Тільки допомогою найменш щасливим зі своїх членів допомогти собі самим, людська сім'я може досягнути достатку, задовольняючого життя, що є правом всіх народів.

Сама демократія може дати живучої сили для зриву народів світу до тріумфальної акції не тільки проти своїх людських гнобителів, але теж проти своїх одвічних ворогів — голоду, нужди і розпачі.

За волю і щастя людства.

На підставі тих чотирьох більших напрямків діяння, ми сподіємося допомогти створити обставини, що настанці доведуть до особистої свободи і щастя для всього людства. Якщо ми хочемо добитися успіху в цій політиці, то ясно, що ми мусимо продовжувати добробут в цій країні і ми самі мусимо залишатися сильні.

Повільно, але певно ми будемо світову фабрику міжнародної безпеки і збільшувати добробуту. В цьому нам допомагають всі ті, що бажають жити вільно від страху, навіть ті, які сьогодні живуть в страсі перед своїми власними урядами. Нам допомагають

Універсальна Деклярація Людських Прав

Держав — підсумовує її зміст наступними словами:

„Одна група прав встановлює свободу, які люди вимагають просто для того, щоб жити як гідні людські істоти — свобода від невольничтва і тортури, право до рівної охорони під законами їх країни і право до належного направлення, якщо це право є порушене; свобода від свавільного арешту і право на справедливий суд вразі обвинувачення в злочині; право до приватного життя і охорони честі і репутації.

„Ще є внесені в список певні права, щоб дати змогу всім особам шукати і знаходити безпечність під охороною свого власного уряду. Між цими правами є свобода руху — право одиниці переїздити з місця на місце в межах своєї країни і право виїжджати з якої-небудь країни — із своєї країни включно — і повернутися до неї; право шукати і користуватися в других країнах притулком від переслідувань; право до горожанства, якого вона не може бути позбавлена свавільно і право змінити своє горожанство.

„До Деклярації включено великі особисті права людини — свобода думки і релігії, свобода мови і вистову в всіх формах; право мирно збиратися; право приватної власності; право чоловіків і жінок одружитися з тими, кого виберуть і мати однакові права, якщо подружжя є розв'язане.

„В Деклярації також згадано життєве право мати уряд відповідальний перед народом, воля якого висловлюється періодично в справедливих виборах. Виголошено певні соціальні права — право працювати по своєму вибору, без дискримінації — при справедливих і сприятливих умовах, з вистарчальною платнею для гідного існування. Згадано також право вступати і організувати робітничі юнії.

Закінчуючи свої підсумки, Р. Пел підкреслює факт, що прийняття Деклярації генеральною асамблеєю при Об'єднаних Націях є лише першою частиною завдання в справі людських прав. Слідуючим кроком є досягнення так званого „Ковенанту“ (договору) людських прав. Він дасть легальні основи таким принципам людських прав, на які члени-держави можуть по- годитися. Це буде форма договору і буде мати силу закону в тих країнах, які його приймуть.

Пані Е. Рузвельт, голова комісії людських прав при Об'єднаних Націях, яка вперто шу силу, наші ресурси і нашу рішучість постанов. При Божій допомозі майбутність людського роду буде запевнена в остаточній підготовці майбутньої справедливості, згоди і бунтності Ковенанту.

Загальна Рада.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

ЩЕ МАЄМО ТІЛЬКИ КІЛЬКА ДЕСЯТОК ПРИМІРНИКІВ

КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХА

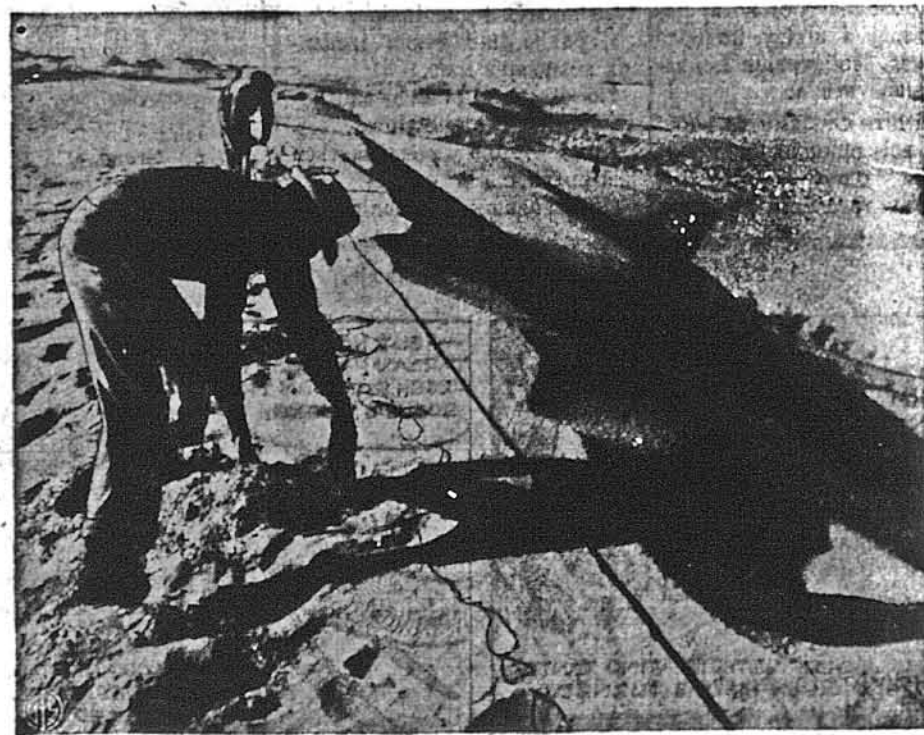
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Календар має 224 сторін друку і містить багато оригінального, цікавого, вартісного, інформативного матеріалу з різних ділянок американського й українського життя. Коштує всього \$1. Замовляйте негайно, висилаючи належність на таку адресу:

„SVOBODA“

P. O. Box 346

Jersey City 3, N. J.

У ПОСТІПНИМ ПОШУКУВАННІ ЗА НОВИМИ НАФТОВИМИ ДЖЕРЕЛАМИ.—Стейт-Тексас відомий зо своїх природних багатств, зокрема з нафтових джерел. Проте журяться, що ці джерела будуть скоро вичерпані. Тому похвально шукать за новими джерелами. На картині бачимо малий апарат, вкопаний в пісок, при допомозі якого можна досить докладно вгадати, де є нафта. Пізнають це по хвилях, викликаваних штучними мініатюрними землетрусом.

СЛУЖБА БОЖА

Літургія св. ІОАННА ЗЛАТОУСТОГО НА МІШАНИЙ ХОР МУЗИКУ СКЛАВ

ОЛЕКСАНДЕР КОШИЦЬ

НА ПІДСТАВІ НАПІВІВ ІРМОЛОЯ ЛЬВІВСЬКОГО ТА ПРОСТОПІНІЯ ПІДКАРПАТСЬКОГО

Ціна \$2.50.

Замовлення враз з належністю слати до:

„SVOBODA“

31-33 GRAND STREET (P. O. BOX 346) JERSEY CITY 3, N. J.

С. Куриль.

КОЛГОСП

(Фелетон).

Назвати себе комуністом, дістати партбилет, належати до рободому, платити вкладки і інші драчки, це нічого. Зате бути ідейним комуністом — це вже інша іншність.

Недавно перестудіювавши всі комуністичні біблії від Маркса, Енгельса, Леніна і Сталіна почавши, а на Бухаріні скінчивши, щось в мені немов обірвалось... Так немов якась глибока прірва-виринала передо мною і далі затамувала дорогу. І побачив я, що і партбилет, і робдім і вкладка, все це нічого — тут ідеї треба. Треба бути ідейним комуністом. Велика річ ця ідея і дуже тяжко перекласти її, тяжче як мислю про пирогів з сметаною нараз зупинити...

Перечитавши всі ці комуністичні біблії і натягнувши цих ідей мов губка води, постановив я фактами доказати, особливо нашим загофаним синьо-жовтим блакитникам, що ідеальна комуні і ідеальний колгосп є можливі, треба бути тільки ідеальною людиною, от таким, як я...

Колгосп... Яке це гарне слово... Кажучи іншими словами, «наше, спільне, колективне, господарство».

Цей колгосп, заліз мені немов тріска за ніготь. Мушу заложити колгосп в Америці, мушу опертися на фактах, що не тільки я, просякнутий ідеальним колгоспом, але таких як я, є багато більше.

Задумав — зробив. Поїхав я недавно до міністра різниці.

Приходжу, привітався, сіа: «Хочу — кажу — заложити ідеальний колгосп в Америці».

— Який?
— Ідеальний...
— Та ж — каже він — тут вже щось таке ніби є... Якесь робдому, п'яті колони, якісь робівісті, шпіонажі...

— Це все це те — говорю — я про ідеальний колгосп думаю.

І оповів я йому в захоплюючий спосіб (найбільше я сам захоплювався) мою ідею, сказав, що не хочу, щоб Сталін прислав мені гроші на комуністичну пропанду, не хочу обдурювати нікого, бо гроші ми самі — ідеальні комуністи — будемо заробляти в колгоспі, спільно ділитись земними плодами, спільно переносити всі труднощі, спільно працювати, спільно...

— Ви тільки, товаришу... властиво (покищо) пане міністре допоможіть мені заложити в довільній американській провінції вірцевий колгосп, дайте грошей на інвентар і допоможіть будинки збудувати, от і все.

Вислухав він моїх аргументів (я самий себе переконував в правдивості) і як не кинеться мені на ший:

— Чоловіче — каже — ти перейшов своїми ідеями самого Маркса, а Сталін готов повіситись, як довідається про твої успіхи на полі колгоспу!

Взяв я дозвіл на творення комуні, розписав листи до найсвідоміших, ідейних комуністів, щоб до мене якнайскорше приїжджали поїздами, чи навіть буржуазними літаками, а самий від'їхав з інженером в означене місце, творити ідеальний колгосп.

Покажу я тим синьожовтим блакитникам, як ідеальна комуні виглядає!

дротом, щоб часом якого саботажу не було з сторони фашистів, а уряд прислав нам кілька коров, коней, а навіть трактора.

Душа радується... Навіть сонце якось інакше світить, так немов усміхається, бажаючи нам успіху. Так це все скоро якось зробилось, навіть без п'ятилітки...

Склав я своїх коханих комуністів з розсміяними обличчями і кажу:

— Товариші! Ідея наших провідників духових, ідея марксизму і сталінізму допомогла нам дістати те, до чого ми тужили, чого ми бажали, до чого ми стреміли...

(Дурень з мене, якраз тут пригадав, що забув вивчити одну з промов Сталіна). Маємо колгосп... У нас, товариші, все буде рівне, усе на рівні пайки, вся праця, всі бої й жалі, забави, спання, все буде відбуватися спільно з рівним розподілом... Жінки будуть займатися домашнім господарством, дітей віддамо до дитсадку, а ви будете працювати в полі... Я сам буду комісаром. (Хтось ним мусить бути!). А тепер, хто має які гроші, чи які речі, хай зложить це все на купу, щоб ніхто з вас не вирізнявся від другого, щоб ми всі були рівні, всі ідейні...

Подумали щось мої комуністи, покрутили трохи носами, і за хвилину зложили гроші, убрания і інші речі, а Прокіп Рибак каже:

— Ми, товаришу, за тобою в огонь і в воду!

Я знав що він бреше, але хай там. Забрав я манатки і гроші і вийшов заряджений на наступний день. Мої комуністи відспівали інтернаціонал нової, сталінської марки, гукнули три рази в честь великого, грубого і проклятого фашиста батька Сталіна і пішли всі спати в солому, бо ліжок ми й не думали уживати.

Спавши мої комуністи і комуністки з комуністичними, а я колхозу стережу; уважаю, щоб кожний ринув кількість годин спав. Обійшов я кілька разів будинки комуністів з револьвером в руці (не можу вірити саботажникам) увійшов тихцем до хати і:

— Іван Хвартушок!

Тиша...

— Панько Робкор!

Тиша...

— Прокіп Рибак!

Гир!

— А чорт би тебе взяв — крикнув я і подумав: про грошки скатина думає... І як зверну:

— Всі вставати! Як ви можете спати тоді, як один з ваших товаришів думу думає! У мене має бути все рівне, а навіть спання! Не може один висиплятися як заяць під межою, а інший завтра позихати буде! У нас... ідеально! Як спати, то всі нараз! А тепер всі спати!

РІШАЙТЕ, ЧИ ДІСНО ТАКА ВЕЛИКА КРАСУНЯ! — Це Франсуа Хрістоф, яку вважають під сучасну пору найбільшою красунею Франції. Як красуня, є вона, очевидно вже й фільмовою зіркою. Кажуть, що вона артистка з справним талантом.

Полягали...

Обійшов я нашу комуну ще раз, а за хвилину знову:

— Юрко Свинопас!

Тиша...

— Кіндрат Енкаведист!

— Га!

— А щоб тебе Берія під стінкою благословив! Ти ще не спиш? Всі вставати!

І так до ранку. Не можу ж я на таке дозволити, щоб один спав, а другий дримав, яка ж тоді справедливості буде, який ідеалізм?

А вранці кажу:

— Пам'ятайте, що у нас має бути все ідеальне: і спання і праця.

А тепер поспішіть в цебрику, відспівайте інтернаціонал і садіться до снідання.

По цій «моливні» казав я дати чоловікам по горнятку чаю і запареного з придорожної верби і по кавалочку чорного хліба.

Випили, з'їли, мовчать.

А Стецько Комсомолец наставляє до мене горнячко і:

— Товаришу комісар, позвольте ще одно...

— А маювання не хочеш — кажу — чи тобі повизало, що твої товариші більше не хочуть, а ти напивав би пельку аж до захворіння? Яка ж тоді справедливості буде?

Почухав Комсомолец потилицю і замовк.

— А тепер до роботи — скомандував я.

Вийшли ми на поле, показав я їм що мають робити, наказав щоб всі однаково працювали, щоб не лінивали, а сам вернувшись роздати роботу жінкам. Ще на дворі почув я дитячий крик в хаті. Вбігаю і бачу, що дитина Робкорова упала з сходів, розбила собі носа, побила голову і шкіру піддерла на колінах. Побачивши це, зараз скомандував я:

— Всі діти сходять на гору! Коли всі вийшли, я почав жбурляти одно за другим стрімголов з сходів на доли-

ну, щоб кожне мало розбитого носа, побиту голову і подерті коліна. Щоб справедливо було. Не може одна дитина терпіти болю, а друга тишитись...

Жінки, побачивши це, завели:

— Мати Божа! Та він їх всіх поб'є!

— Товаришки — кажу до них — аби я такого буржуазного слова як «Мати Божа» більше не чув. Бо в порядку партійної дисципліни... буде зле! Ви можете призивати на поміч Сталінову матір, а не Божу, це затьмте!

Розказавши жінкам, що мають варити, пекти, замінити, мити, доїти, піти до своїх комуністів. Приходжу і бачу, Юрко Свинопас скалив собі ногу, а Іван Хвартушок розпанахав сподні...

— Е, це вже саботаж — подумав я.

Взяв ножа і кожному комуністичному скалив ногу і розгратав штани... Хай справедливість буде... Один за всіх, а всі за одного. У нас все має бути рівно і справедливо, і біль і розпанахав штани...

Згодом бачу, а Кіндрат Енкаведист скомке папіроску.

— Товариші — питаю — чи ви всі курячі?

(Кіндрат папіроску сховав).

— Ні — кажуть — не всі.

— А хочете всі курити?

— Ні, не всі.

— Отже зараз віддавайте тютюн і папіроси, щоб тут димом і не пахло, бо... під стінку непослушних візьму! У нас — справедливість і ідея. Або всі, або ніхто!

Віддали папіроси і засумували. Але трудно, у нас мусить бути послух і дисципліна.

Я радію, що таких ідеальних комуністів маю.

Пообідавши, робили мої комуністи до заходу сонця...

Дуже гарно розвивається наш колгосп...

Повечерявши і відспівавши

НОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ГЕН. ГЮБНЕРА

Лондон, 20 січня. Тут вважається, що американський уряд вкортці зменює ген. Кларенса Р. Гюбнера, тепер тактичного команданта американських окупаційних сил в Німеччині, «спостерігачем» при комітеті шефів штабів західно-європейського оборонного союзу. З урядового американського і британського боку відмовилися коментувати цю поголоску, не потверджуючи її ні не заперечуючи.

інтернаціонал, пішли мої комуністи спати в солому, а тому що й я умучений був, заснув також.

Встаю я в годині п'ятій будити комуністів до роботи, і що ви скажете

По них і слід загинув! Сволота!

А казали що свідомі, партійні, ідейні...

Грошей відірвалися і лахів і дезертирували...

Підло, нікчемно, як труси! Ех, коли б це не Америка, я знав би що зробити: всіх під стінку, сукиних синів!

І що я тепер міністрові різниці та нашим фашистським жовтим блакитникам скажу?

Пропав мій колгосп, мов корова язиком злизала...

А так вже гарно почав був розвиватись...

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ВОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

В суботу, 15. січня 1949 р. помер ІВАН ГОЛОБОВИЧ.

член Бр. с. Івана Христителя, вік 76 У. Н. Союзу в Нью-Йорку, Н. Дж. Похоронився в селі Киданці, пов. Збарж. До Союзу уступив в 1913 р. Польовий у смугу жовту і 2 сині.

Похорон відбувся 18. січня у церк. катол. при Мортон-у. при участі родичів, членів і знайомих. — В. П. П. Т. Салабун, секр.

Для 3. січня 1949 року помер в 60. році життя ПЕТРО ВУЛ.

член Тов. Запорозька Січ, вік 342 У. Н. Союзу в Картерте, Н. Дж. Похоронився в селі Родовка, ов. Добровіль, Галичина. До Союзу вступив 1918 року. Польовий у смугу жовту, 4 сині, 1 червоний і 8 жовтих.

Похорон відбувся в селі, 5. січня, з дому малопо при участі родичів, членів Тов. і знайомих до укр. церкви св. Вмч. Димитрія, а відтак на Ровзгі Сметері в Лінден, Н. Дж. — В. П. П. І. Маринич, секр.

Хочете поширити серед американців знання про українських українців, так пам'ятайте, що д-р ВАСИЛЬ ГАЛИЧ написав саме для тої шлі наукову працю, що вийшла книжкою, яку видає Видавництво Шікагоського Університету. Це:

UKRAINIANS IN THE UNITED STATES

By WASYL HALICH, Ph. D. Сторін XII-174. Ціна \$2.50. 22 Ілюстрації.

В тій книжці є відповіді на такі питання:

Хто є українські іммігранти в З'єднаних Штатах? Чому українці іммігрували до З'єднаних Штатів? Як вони пристосовувалися до прибраної вітчизни? Як вони бралися в Америці до фермерства, бізнесу і різних професій? Як організації створили українці в Америці? Якою є їхня преса? Яке є духове життя української імміграції? Як її будувати?

Замовлення враз з \$2.50 висилайте до:

"СВОБОДА" 81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

ЗБОРНІ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. — Тов. Український Клуб Поступовий, вік 70, повідомляє всіх місцевих і поза-місцевих членів, що на річних зборах 11. січня вибрано такий уряд на 1949 рік: М. Сладик, през. Ф. Димитра, заст.; І. Патушак, касир, П. Костик, заст.; В. Кушнір, секретар, І. Шуляк, заст.; Контрольна комісія: С. Костів, Т. Кричковський. Збори будуть відбуватися у кожну першу середу по 10-тім, в годині 7:30 вечором, в У. Н. Домі, при Фліт-ау. Помертне по померлих членах залишається як раніше \$100. За похорон кожний член має платити \$1.50. Залишається від оплати за похорон членів невилучено хорих, але їх родичи мають право до по-смертного. Бенефіт для хорих членів залишається як раніше по \$8 тижнево через 10 тижнів. Кожний член може вибрати померлого бенефіт тільки раз у році. Так як раніше, так і того року, на похорон не будуть виступати урядники, а хто з урядників чи членів у той час буде вільний від праці, має обов'язок взяти участь у похороні. Члени, котрі відмовляються платити на похороні, і заявлять про це секретареві, то тим самим тратьте право на по-смертне, і мають підписати товари-ськку заяву у тій справі. По-відомляється також всіх членів, що після ухвали річних зборів рішення Просбу 257 від. Тов. св. Петра і Павла у справі злику того відділу із нашим, і прино тої відділу числі 19 членів, як повноправних членів нашого товариства, тільки із двома винятками: 1) що жінки у нашому товаристві не платять на бенефіт, а платять тільки до товари-ства 10 ц. місячно, після Статуту нашого товариства. 2) Члени, му-щини, які платять 50 ц. на бенефіт, мають право до бенефіту. А тому, що всі члени раніше у бушні 257 від. не платили на помертне і та-кого не мали, то тепер у нашій товаристві їх до цього не примушуеть-ся, а хто із них (тільки муштин) скомучу, то мають про це заявити секретареві. Догуючих членів про-ситься вирішити свої вкладки. Кож-ний член має платити свої вкладки кожного місяця, а як хоче платити по 3 місяці, що 6 місяців або річ-но, повинен про це повідомити секре-таря. Вкладки треба платити тільки на зборах, а хто з членів у той час трапиться, то хай передасть другому

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПЛАЩАНЦІ!

Замовляйте на свята. Випишіть мі-ру, а сечка намалюю. Плащаницю і вишито до двох тижнів. Огляньте, купуйте, як вподобається людям, а ні, то відішлете на мій кошт. Ціна за першорядну роботу \$175.00.

ДМ. ЗАХАРЧУК Артист Малар P.O. BOX 67, NORTHAMPTON, PA. Phone: 2810.

Професійні оголошення

Dr. S. CHERNOFF 223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.) N.Y.C. — Tel. GRamercy 7-7697.

Острі я довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкіри, X-Ray, Розкуття жол-діскою без операції. Переводимо а-налізу крові для супружних дозволів. Офісний годині: В будні 10-7 Р. М. В неділі: 11-1 Р. П.

ПРАЦЯ

ОПЕРЕТОК ДО СОЛОМЯНИХ КАПЕЛЮХІВ Пастійна тижнева праця. Висока платня.

M. & M. HAT CO., Inc., UNION 3-8343 6112 Johnson Pl. West New York, N.J.

членові до заплачення, або післяти Моні Ордер чи чек, але не можна приходити до місця праці секретаря, то там він не буде приймати зкладок. — У всяких справах нашого товариства просимо звертати на адресу секретаря: Walter Kushnir, 104 Virginia Ave., Jersey City 4, N.J. Tel. DE-3-2870.

ARTHRITIS-RHEUMATISM

Острі, колючі болі слабости neuritis зробили мої рамена без ужиточних і не давали мені спати, Я не знав, що робити, коли то спробував LEON SOLID LINIMENT I IOWNA Rheumatic Kidney Trouble. Тепер я цілком збро-ровий і знов працюю. Яніс Галу-лак з Wilton, N. Dak. Дайте, щоб LEON I IOWNA виплатили з нашої си-стемі отруї, які спричиняють болі — скоро, певно, безкоштовно. Ціна за обидва \$3.50 в аптекарів. Добрі на всі ревматичні болі. Гарантемо за медичну або гроші зберемо. Та-кож вислаємо на COD. Пишіть до: LEON, 311 — 5th Ave., New York 16, N. Y.

IVAN KOVALCHUK

FUNERAL HOME COMPLETELY AIRCONDITIONED

ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕПІ NEW JERSEY

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА У випадку смутку в родині клієнту як і день так і вночі:

JOHN KOWALCHUK

129 GRAND STREET, cor. Warren Street JERSEY CITY, 2, N. J. Tel. BErgon 4-8131

Comfortably air conditioned Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS 801 SPRINGFIELD AVENUE NEWARK, N. J. East 7-5556

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗБАГАТО

Завжди ШАДІТЬ дешо з вашого забезпечення. Ми укладуємо про-красний ЦІЛНИЙ ПОХОРОН за \$150.00 У випадку смутку в родині клієнту

KAIN MORTUARIES, INC.

Найбільший український погребовий зарядчик в Америці

S. KANAI KAIN, Pres. 433 STATE STREET PERTH AMBOY, N. J. Phone FA 4-4446

— or — UKRAINIANS' MORTUARY 86 ELIZABETH AVENUE, NEWARK, N. J. Phone BRigelow 3-4763

225 WEST JERSEY STREET ELIZABETH, N. J. Phone: EL 2-3611

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК заряджує погребови по \$150 ціна так низька як ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$160. Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ПРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Занімається похоронами в БРОУК, БРОУКЛІН, НЬЮ-Йорк і околицях

129 EAST 7th STREET NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2668

Branch Office and Chapel 707 PROSPECT AVENUE (Cor. E. 155 St.) Bronx, N. Y. Tel.: MEltree 5-6877

ТАРЗАН, ч. 2016. Небезпека джунглів.

Коли Гомбу вискочив з ліса, він відразу пізнав Тантора й тому пристанув.

Він добре памятав на по-биття, якого зазнав від Тан-тора й тому відвернувся взад... — одначе не швидше, аж

Тарзан завважав свіжу кров на-клях слона-дикуна. Тарзан побоювався, що це-кров Джени й тому слідував

за Гомбу... — мійтнм, як мстивий Ну-ма слідував за Дженою... шораз ближче.

